

Aan de minister van BZK
Van [redacted]

nota

0. Nota bij antwoord op schriftelijk overleg

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2023-0000673222

Datum

2 november 2023

Opgesteld door

Samengewerkt met

Bijlage(n)

1

Aanleiding

Vanuit de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben de fracties van de VVD, D66, SP, GroenLinks en BBB vragen gesteld over het Fiche Richtlijnen standaarden gelijke behandelingsinstanties. Door een misverstand zijn deze vragen, die eind januari 2023 zijn gesteld, niet tijdig beantwoord.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met de voorgestelde antwoorden op de vragen en de aanbiedingsbrief te ondertekenen.

Kern

- Het fiche heeft betrekking op twee voorstellen die moeten zorgen voor een betere toepassing en handhaving van antidiscrimatieregels van de EU. De onderhandelingen over de voorstellen, die een verschillende grondslag hebben, lopen synchroon. De algemene oriëntatie op de richtlijnvoorstellen zijn op 12 juni 2023 aangenomen door de Raad. Op 30 augustus hebben de rapporteurs hun conceptrapport voor het voorstel gepresenteerd aan. Op 7 november 2023 hebben het Comité Employment and Social Affairs (Empl) en het Comité Femm het rapport aangenomen met de standpuntbepaling van het Europees Parlement. De trilogie zullen naar verwachting binnenkort onder Spaans voorzitterschap plaatsvinden.
- VVD en BBB hebben gevraagd of de antidiscrimatievoorzieningen (ADV's) evenals het College voor de Rechten van de Mens (CvDRM) onder de EU-voorstellen vallen. Dat is het geval. De richtlijnen bepalen dat de lidstaten een of meer organen aanwijst om de in de richtlijnen vastgestelde bevoegdheden uit te oefenen. Het CvDRM heeft onder meer de taak om onderzoek te doen naar individuele klachten over ongelijke behandeling. ADV's kunnen slachtoffers van discriminatie bijstand verlenen in een procedure bij het CvDRM.
- De VVD heeft gevraagd op welke punten de voorstellen afwijken van de huidige Nederlandse wet- en regelgeving. Dat is op één punt: het CvDRM heeft op dit moment geen bevoegdheid om te oordelen over de Richtlijn inzake gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de sociale zekerheid, terwijl de voorgestelde richtlijnen daar wel op zien. In de rechtspraak wordt slechts in een zeer beperkt aantal gevallen op deze richtlijn een beroep gedaan. Daarom zal uitbreiding van de bevoegdheid

van het CvdRM op dit punt naar verwachting niet leiden tot een grote stijging van het aantal zaken.

Onze referentie
2023-0000673222

Datum
2 november 2023

- D66 heeft gevraagd naar in hoeverre de voorgestelde richtlijnen zijn meegenomen in het onderzoek over de financiën van de ADV's. In het onderzoek is niet specifiek op de richtlijnen ingegaan. U heeft in uw Kamerbrief van 24 oktober jl. een voorkeur uitgesproken voor het meest ambitieuze scenario dat in het rapport van Berenschot is geschetst. Bij de verdere uitwerking daarvan zullen de eisen uit de voorgestelde richtlijnen worden betrokken.
- SP heeft gevraagd waarom er in Europees verband een richtlijn wordt opgesteld en waarom sterke onafhankelijke instanties niet primair een zaak en taak is van de lidstaten zelf. Zij vragen ook naar wat de nieuwe bevoegdheid van het CvdRM behelst en of het kabinet dit wenselijk vindt. Hierop is uw antwoord dat het kabinet er voorstander van is dat alle burgers in Europa bescherming genieten tegen vormen van discriminatie waarvoor bestaande richtlijnen bescherming bieden. De voorgestelde richtlijnen laten tegelijkertijd ruimte aan de lidstaten om eigen keuzes te maken, zoals ten aanzien van de vraag of organen van gelijke behandeling niet-bindende adviezen of bindende besluiten geven.
- Een nieuwe bevoegdheid voor het CvdRM om te oordelen over gendergelijkheid bij de sociale bescherming sluit aan bij de bevoegdheid die het CvdRM nu al heeft om te oordelen over onderscheid op grond van ras bij de sociale bescherming. Daarmee wordt voor burgers een laagdrempelige voorziening gecreëerd om klachten hierover te laten beoordelen. En het sluit aan bij een breder gevoelde wens om nieuwe gronden en terreinen onder de reikwijdte van de gelijkebehandelingswetgeving te brengen.
- GroenLinks heeft gevraagd wat de definitie is van 'voldoende financiering' en hoe dat op dit moment wordt bepaald. Hierop is uw antwoord dat op grond van de Kaderwet ZBO's elke vijf jaar een verslag aan beide Kamers wordt uitgebracht ten behoeve van de beoordeling van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het CvdRM. Voor de ADV's zal bij de uitwerking van het gekozen scenario worden vastgesteld welke financiële middelen nodig zijn om dit te realiseren. De financiering van de ADV's verloopt op dit moment via de gemeenten (via het gemeentefonds). In uw brief van 24 oktober heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over het voornemen om het ADV-stelsel te versterken. Er zal de komende jaren worden toegewerkt naar een landelijk stevig gepositioneerde, kundige en breed inzetbare voorziening voor burgers in Nederland. De financiering zal zo veel mogelijk onafhankelijk van gemeenten worden vormgegeven. Ook komt er een nieuwe preventietaak voor de ADV's. Hiervoor zijn structurele middelen gereserveerd in de Voorjaarsnota 2023 (die thans nog in behandeling is bij de Eerste Kamer).
- De BBB heeft gevraagd wanneer de tweede ZBO-evaluatie over het CvdRM naar de Kamer wordt gestuurd. Hierop is uw antwoord dat momenteel in opdracht van de minister voor Rechtsbescherming onderzoek plaatsvindt naar meldingen van misstanden binnen het CvdRM. In verband daarmee is de tweede ZBO-evaluatie uitgesteld.

- Ook heeft de BBB gevraagd hoe het CvdRM en de ADV's handelen bij een melding van discriminatie door algoritmen en hoe met Meldpunt interne Discriminatie wordt betrokken bij de voorlichtende taken van het CvdRM en de ADV's. Hierop is uw antwoord dat het CvdRM inmiddels meerdere zaken in behandeling heeft genomen en/of afgerond waarin algoritmes, AI of andere digitale systemen een rol spelen. Deze zaken worden ook ingediend door ADV's. Discriminatie als gevolg van digitale systemen is niet gemakkelijk aan te tonen, ondanks de verlichte bewijslast die in de gelijkebehandelingswetgeving is opgenomen. ADV's kunnen de bewijsdrempel mogelijk halen als zij de uitsluiting die meerdere personen ervaren, bijvoorbeeld als het gaat om personen met een niet-Nederlandse achternaam, gezamenlijk aan het CvdRM voorleggen. Slaagt de verzoekende partij daarin, dan is het vervolgens aan de organisatie die bij zijn besluitvormingsprocessen gebruik maakt van digitale systemen om te bewijzen dat daardoor geen discriminatie plaatsvindt.
- De gelijkebehandelingskennis bij de oordelende afdeling van het College wordt intern mede aangevuld dankzij een meerjarig programma Digitalisering & Mensenrechten dat loopt bij de afdeling Onderzoek & Advies. Door interne kennisuitwisseling, ook door vernieuwende casuïstiek uit deze zaken, versterken deze afdelingen elkaar over en weer. Het programma heeft zijn kennis opgebouwd dankzij uitvoering van verschillende activiteiten op het beleid van beleidsontwikkelingen, zoals onderzoeksprojecten (waaronder digitale arbeidsmarktdiscriminatie), advies aan verschillende overheidsinstellingen, publieke voorlichting en samenwerking met bijvoorbeeld andere toezichthouders in het digitale domein.
- Op incidentele basis vindt overleg plaats tussen het College en MiND, dat thans werkt onder de naam Meld.Online. Als mensen contact opnemen met het College over discriminerende content op het internet, dan verwijst het College deze melders door naar Meld.Online.

Onze referentie
2023-0000673222

Datum
2 november 2023

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief	
2	Antwoorden op inbreng schriftelijk overleg Fiche EU voorstellen Richtlijnen	
3	Inbreng schriftelijk overleg Fiche EU-voorstellen Richtlijnen standaarden gelijke behandelingsinstanties	

4	Fiche Richtlijnen standaarden gelijke behandelingsinstanties	
---	---	--

Onze referentie
2023-0000673222

Datum
2 november 2023